

แบบฝึกเสริมทักษะ

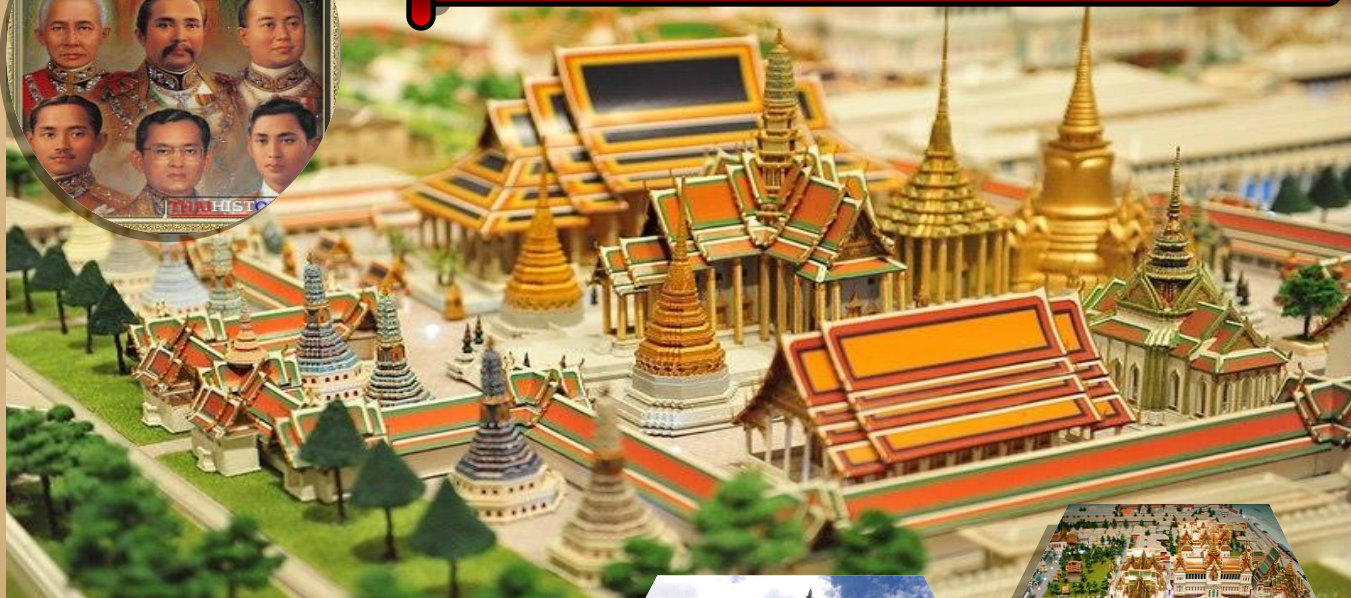
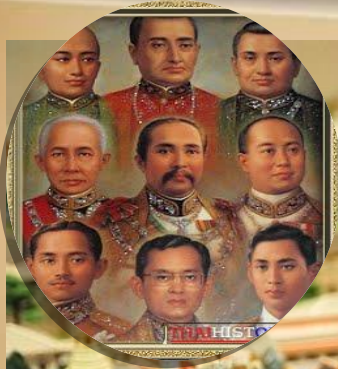
เล่มที่
1

เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทย

สมัยรัตนโกสินทร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การสถาปนาราชธานี

นางกาญจนา ขอน้อย

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนทุ่งอุดมวิทยา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

แบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เรื่องพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบฝึกทักษะ แต่ละเล่มประกอบด้วยแบบฝึกหลากหลายรูปแบบ แต่ละแบบฝึกมีรูปแบบ และสีสันที่สวยงาม ช่วยให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะด้วยความเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย นอกจากนี้ นักเรียนยังสามารถตรวจคำตอบได้ด้วยตนเอง แบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จัดทำขึ้นทั้งหมด 6 เล่ม ดังนี้

- เล่ม 1 การสถาปนาราชธานี
- เล่ม 2 พัฒนาการด้านการเมือง การปกครอง
- เล่ม 3 พัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม
- เล่ม 4 พัฒนาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
- เล่ม 5 ตัวอย่างเหตุการณ์สำคัญ
- เล่ม 6 บทบาทของพระมหากษัตริย์ฯ

แบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เล่มนี้ คือ **เล่มที่ 1 เรื่อง** การสถาปนาราชธานี ผู้จัดทำหวังว่า แบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะช่วยแบ่งเบาภาระงานของครูผู้สอน และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นต่อไป

กาญจนา ขอน้อย

	หน้า
คำแนะนำสำหรับผู้สอน	3
คำแนะนำสำหรับผู้เรียน	4
จุดประสงค์การเรียนรู้	5
ใบความรู้	7
กิจกรรมที่ 1	13
กิจกรรมที่ 2	14
กิจกรรมที่ 3	15
แบบทดสอบท้ายบทเรียน	16
เฉลยกิจกรรมที่ 1	19
เฉลยกิจกรรมที่ 2	20
เฉลยกิจกรรมที่ 3	21
เฉลยแบบทดสอบท้ายบทเรียน	22
เอกสารอ้างอิง	23

การนำแบบฝึกเสริมทักษะไปใช้ให้เกิดการพัฒนาขึ้นควรใช้เวลาในการฝึกให้สอดคล้องกับเวลาที่หลักสูตรกำหนดโดยใช้ได้กับทุกชั่วโมงที่มีการจัดการเรียนการสอน ในกรณีที่ผู้เรียน มีความสามารถทำได้เร็วก่อนคนอื่น ๆ ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกมากยิ่งขึ้น และในกรณีที่ผู้เรียนทำได้ช้าครูผู้สอนควรเสริมแรงด้วยการให้กำลังใจ ทั้งนี้ในเวลาที่เท่ากันผู้เรียนแต่ละคนอาจทำแบบฝึกได้ไม่เท่ากัน สำหรับการใช้แบบฝึกผู้สอนควรเตรียมการฝึกผู้เรียนดังนี้

1. แบบฝึกเสริมทักษะชุดนี้มีทั้งหมด 6 เล่ม
2. แบบฝึกเสริมทักษะเล่มนี้เป็น **เล่มที่ 1** การสถาปนาราชธานี
3. ศึกษารายละเอียดของแบบฝึกเสริมทักษะ ให้เข้าใจก่อนนำไปใช้
4. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาจากแผนการสอนที่ครูเตรียมไว้ก่อนทำแบบฝึก
5. อธิบาย ชี้แจง และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการทำแบบฝึกเสริมทักษะ เวลาและข้อกำหนดต่างๆของแบบฝึกให้ผู้เรียนทราบ
6. ตรวจสอบคำตอบตามเฉลยของแบบฝึกหลังจากผู้เรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะเสร็จเรียบร้อยแล้ว

คำแนะนำสำหรับผู้เรียน

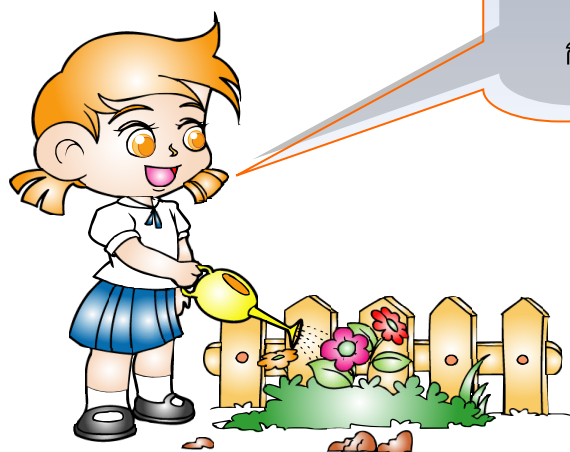
แบบฝึกเสริมทักษะชุดนี้มีทั้งหมด 6 เล่ม แบบฝึกเล่มนี้เป็น เล่มที่ 1 การสถาปนา
ราชธานี ขั้นตอนในการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

1. ศึกษาทำความเข้าใจกับจุดประสงค์ของแบบฝึก
2. ทำใบกิจกรรม อย่างรอบคอบ
3. ตรวจสอบคำตอบกับเฉลยกิจกรรมที่ 1 -3
4. ตรวจสอบคำตอบกับเฉลยเพื่อวัดความรู้ที่พัฒนาขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้ เล่มที่ 1 เรื่อง การสถาปนาราชธานี

1. อธิบายเกี่ยวกับการสถาปนารัฐรัตนโกสินทร์เป็นราชธานีได้ (K)
2. อธิบายเหตุผลในการย้ายราชธานีได้ (K)
3. วิเคราะห์สาเหตุการเลือกกรุงเทพมหานครเป็นราชธานีได้ (P)
4. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นได้ (P)
5. นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการทำงานกลุ่ม ได้แก่ การให้ความร่วมมือ มีความรับผิดชอบ มีการแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจร่วมกัน รู้จักบทบาทของการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี (A)

ศึกษาจุดประสงค์
การเรียนรู้ก่อนจะ

เริ่มศึกษาใบความรู้กันเล่นนะจ๊ะเด็กๆ

ใบความรู้ เรื่อง การสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี

ในปลายสมัยธนบุรี สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกได้ยกทัพไปปราบเมืองเขมร ขณะกำลังทำสงครามอยู่นั้น ได้เกิดการจลาจลที่กรุงธนบุรี จึงได้ยกทัพกลับเพื่อทรงมาระงับเหตุ และพิจารณาวินิจฉัยเหตุการณ์บ้านเมือง ทรงเห็นว่าพระเจ้าตากสินได้มีพระสติฟั่นเฟือน ถึงขั้นโอบตพระภิกษุสงฆ์ไม่ทรงอยู่ในทศพิธราชธรรม ขุนนางและประชาชนเดือดร้อนไปทั่ว จึงรับสั่งให้เอาตัวไปประหารชีวิต ต่อมาบรรดาขุนนางข้าราชการ และประชาชนทั้งหลาย จึงพร้อมกันทูลอัญเชิญขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ ในวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2325 ทรงพระนามว่า “พระบาทสมเด็จพระบรมราชาธิราชรามาธิบดี”

(ในสมัยรัชกาลที่ 3 ทรงถวายพระนามว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก และในสมัยรัชกาลที่ 9 ได้ถวายพระราชสมัญญาต่อท้ายว่า “มหाराช”) ทรงประกาศสถาปนาราชวงศ์จักรี แต่งตั้งประยูรวงศ์ขึ้นเป็นพระบรมวงศานุวงศ์ มีการสถาปนาตำแหน่งสำคัญขึ้น 2 ตำแหน่ง คือ

1. กรมพระราชวังบวรสถานมงคล (วังหน้า) โดยโปรดให้กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท (เจ้าพระยาสุรสีห์-น้องชาย) เข้าดำรงตำแหน่งเป็นคนแรก
2. กรมพระราชวังบวรสถานพิมุข (วังหลัง) โดยโปรดให้สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวงศ์อนุรักษเทวศร์ (พระยาสุรียอภัย-หลาน) เข้าดำรงตำแหน่งเป็นคนแรก

1. การสถาปนาพระราชวงศ์จักรี

เมื่อสิ้นรัชกาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เหล่าขุนนางข้าราชการได้อัญเชิญสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกขึ้นครองราชย์เป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีเมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2325 ทรงพระนามว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก และได้ทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2325

ภาพที่ 1.1 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ที่มา : <http://www.manager.co.th>

ภายหลังการประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2325 แล้ว พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ทรงสถาปนาพระบรมราชวงศ์จักรีขึ้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะพระองค์มีบรรดาศักดิ์เป็นเจ้าพระยาจักรีในสมัยธนบุรีมาก่อน พระองค์ทรงสถาปนาพระราชบิดาขึ้นเป็นสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก องค์พระปฐมวงศ์ และทรงแต่งตั้งพระญาติวงศ์จำนวนมากขึ้นเป็นพระบรมวงศานุวงศ์ เช่น พระเชษฐภคินี 2 พระองค์เป็นสมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากรมพระเทพสุดาวดี (สา) และสมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากรมพระศรีสวางควัฒน (แก้ว)

พระอนุชา 1 พระองค์ เป็นกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท (บุญมา) ตำแหน่งกรมพระราชวังบวรสถานมงคล ว่าที่พระมหาอุปราช (ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรด

เกล้าฯ เปลี่ยนพระนามเป็นสมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท) พระยาสุรโยภัย (ทองอิน) เจ้าเมืองนครราชสีมา โอรสของสมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากรมพระเทพสุดาวดี เป็นสมเด็จพระเจ้าหลานเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอนุรักษ์เทเวศร์ ตำแหน่งกรมพระราชวังบวรสถานพิมุข (วังหลัง) และทรงสถาปนาพระเจ้าลูกเธอพระองค์ใหญ่เป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร

พระมหากษัตริย์ในพระราชวงศ์จักรีทุกพระองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถ และมีพระจริยาวัตรอันงดงาม ทรงครองราชย์สืบต่อกันมาตั้งแต่พุทธศักราช 2325 จนถึงปัจจุบันรวม 9 พระองค์ ซึ่งได้ปรากฏรายพระนาม ดังนี้

รัชกาลที่ 1 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (พ.ศ. 2325-2352)

รัชกาลที่ 2 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (พ.ศ. 2352-2367)

รัชกาลที่ 3 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2367-2394)

รัชกาลที่ 4 พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร (พ.ศ. 2394-2411) (พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว)

รัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2411-2453) (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว)

รัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร (พ.ศ. 2453-2468) (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว)

รัชกาลที่ 7 พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร (พ.ศ. 2468-2477)

รัชกาลที่ 8 พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร (พ.ศ. 2477-2489) (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล)

รัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร (พ.ศ. 2489-2559)

รัชกาลที่ 10 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร (พ.ศ. 2559-ปัจจุบัน)
(ที่มา : <https://lifestyle.campus-star.com/knowledge/43034.html>)

2. การสถาปนากรุงเทพมหานครเป็นราชธานีของไทย

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายราชธานีจากกรุงธนบุรีไปยังที่แห่งใหม่ซึ่งอยู่คนละฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อ พ.ศ. 2325 ทั้งนี้เนื่องจากกรุงธนบุรีมีทำเลที่ไม่เหมาะสมในการตั้งเป็นราชธานี ดังนี้

1. ความคับแคบของพระราชวัง เนื่องจากถูกขนาบด้วยวัดทั้งสองด้าน (วัดอรุณราชวราราม และ วัดโมฬีโลกยาราม) จึงยากแก่การขยายพื้นที่เขตพระราชวังในอนาคต

2. ความไม่เหมาะสมในสภาพภูมิประเทศ เนื่องจากที่ตั้งของกรุงธนบุรีอยู่ในบริเวณท้องคู้น้ำซึ่งอาจถูกน้ำและคลื่นกัดเซาะตลิ่งพังได้ง่าย

3. ความไม่เหมาะสมในทำเลที่ตั้งยุทธศาสตร์กรุงธนบุรีมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านกลางราชธานี จึงเปรียบเสมือนเมืองอกแตก การป้องกันข้าศึกจึงทำได้ยากลำบาก

ภาพ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ที่มา : <http://www.dhammathai.org>

(ตั้งอยู่ในเขตพระบรมมหาราชวัง เขตพระราชฐานชั้นนอก
เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปมหาณีนรัตนปฐมากร (พระแก้วมรกต)

ที่ตั้งของราชธานี

รัชกาลที่ 1 ทรงเลือกพื้นที่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาตรงข้ามพระราชวังเดิม สร้างราชธานีแห่งใหม่ เพราะมีชัยภูมิที่เหมาะสม ทั้งการเป็นที่ราบลุ่มอันอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก และเป็นเมืองท่าทางทะเล มีท่าเลยุทธศาสตร์ที่สามารถควบคุมพื้นที่โดยรอบได้

1. ชัยภูมิของราชธานี ราชธานีแห่งใหม่มีชัยภูมิที่เหมาะสมทั้งในด้านยุทธศาสตร์ การเมืองและเศรษฐกิจ ดังนี้

1.1 พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกเป็นบริเวณหัวแหลมและมีลำน้ำเจ้าพระยาเป็นปราการธรรมชาติโดยรอบเมืองทั้งด้านเหนือ ด้านตะวันตกและด้านใต้ ส่วนทางด้านตะวันออกมีคลองคูเมืองเดิมอยู่แล้ว

1.2 พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่รกร้างว่างเปล่าจึงสามารถวางแผนการสร้างเมืองได้สะดวก เว้นพื้นที่หัวแหลมตรงข้ามพระราชวังเดิมซึ่งเป็นชุมชนพ่อค้าชาวจีน ซึ่งรัชกาลที่ 1 มีพระบรมราชโองการให้ย้ายไปตั้งหลักแหล่งใหม่นอกเขตกำแพงพระนครทางด้านทิศใต้ติดลำน้ำเจ้าพระยา ต่อมาคือบริเวณที่เรียกว่า สำเพ็ง

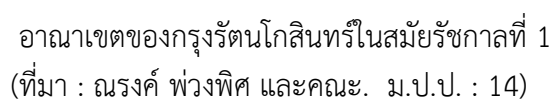

1.3 ที่ตั้งของบางกอกทั้ง 2 ฝั่งอยู่ใกล้ปากอ่าวเหมาะสมเป็นเมืองท่าติดต่อค้าขายทางทะเลกับจีนและประเทศต่างๆ อนึ่งบริเวณนี้สามารถใช้น้ำในการเพาะปลูก ทั้งทำนา ปลูกพืชสวนและการอุปโภคอื่นๆ ได้

2. ภาพลักษณ์ของราชธานี พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าฯ ให้ประกอบพระราชพิธียกเสาหลักเมืองเป็นปฐมฤกษ์ เมื่อวันอาทิตย์ เดือน 6 ขึ้น 10 ค่ำ ฤกษ์เวลา ย่ำรุ่งแล้วห้าสิบสี่นาที ตรงกับวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2325 โดยเริ่มก่อสร้างพระบรมมหาราชวัง ริมแม่น้ำเจ้าพระยา และให้ขุดขยายคลองคูเมืองเดิม (ปัจจุบันคือ คลองหลอด) โดยโปรดเกล้าฯ ให้ขยายตัวเมืองออกไปจากแนวคูเมืองเดิม แล้วขุดคลองรอบกรุง คือ คลองบางลำพู และคลองโอ่งอ่างเมื่อ พ.ศ. 2326 ให้สร้างกำแพงเมืองตามแนวคลองรอบกรุง สร้างป้อมตามแนวกำแพงเมือง จำนวน 14 ป้อม เพื่อป้องกันมิให้ข้าศึกรุกเข้าถึงกำแพงเมืองได้สะดวก นอกจากนี้ ยังโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองเชื่อมระหว่างคูเมืองเดิมกับคลองรอบกรุง เพื่อใช้เป็นเส้นทางสัญจรเดินเรือค้าขายของราษฎร พื้นที่คลองรอบกรุงดังกล่าวนี้คือขอบเขตของกรุงเทพมหานคร

ในพระบรมมหาราชวังที่รัชกาลที่ 1 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น ประกอบด้วยวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ซึ่งอยู่ในเขตพระราชฐาน เช่นเดียวกับวัดพระศรีสรรเพชญ์ในพระบรมมหาราชวังที่กรุงศรีอยุธยา และหมู่พระที่นั่งต่างๆ ขณะเดียวกันได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระราชวังบวรสถานมงคล ซึ่งเป็นที่ประทับของสมเด็จพระมหาอุปราชด้วย พระบรมมหาราชวังและหมู่พระมณเฑียรนี้ นับว่าเป็นสถาปัตยกรรมที่มีความงดงาม เป็นภาพลักษณ์ของราชธานีที่ทรงคุณค่าสืบจนถึงปัจจุบัน

เมื่อมีการก่อสร้างพระบรมมหาราชวัง พระราชวัง พระอารามหลวงและสถานที่สำคัญในพระนครเสร็จใน พ.ศ. 2328 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าฯ พระราชทานนามเมืองใหม่ว่า “กรุงเทพมหานครบวรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลกภพนพรัตน์ราชธานีบุรีรมย์ อุดมนิวศน์มหาสถาน อมรพิมานอวตารสถิต สักกทัตติยะวิษณุกรรมประสิทธิ์” ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ได้ทรงปรับคำว่า “บวรรัตนโกสินทร์” เป็น “อมรรัตนโกสินทร์”

พระบรมหาราชวังในยามค่ำคืน
(ที่มา : <http://www.dhammathai.org>)

ใบกิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเขียนสรุปข้อความลงในกรอบที่กำหนดให้ถูกต้องและสมบูรณ์ (7 คะแนน)

1. ผู้สถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ คือ.....

ที่มา : <https://lifestyle.campus-star.com>

เหตุผลที่ไม่ใช้กรุงธนบุรีเป็น
ราชธานีต่อไป คือ

- (1).....
- .....
- (2).....
- .....
- (3).....
- .....

เหตุผลที่เลือกกรุงเทพมหานครเป็น
ราชธานี เพราะ

- (1).....
- .....
- (2).....
- .....
- (3).....
- .....

ชื่อ.....เลขที่.....

ใบกิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย (✓) หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเครื่องหมายผิด (X) หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง พร้อมทั้งแก้ไขข้อความนั้นให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

- .....1. เมื่อแรกสถาปนาราชธานีแห่งใหม่ มีสร้อยนามพระนครว่า “อมรรัตนโกสินทร์”
.....
- .....2. การสร้างกรุงเทพมหานครสร้างขึ้นโดยเลียนแบบราชธานีในสมัยกรุงศรีอยุธยา
.....
- .....3. ลักษณะราชธานีใหม่แบ่งออกเป็น 1) บริเวณพระบรมราชวัง 2) ภายในกำแพงเมือง
3) นอกกำแพงเมือง
.....
- .....4. “พระบาทสมเด็จพระบรมราชาธิราชรามาธิบดี” เป็นพระนามเดิมของพระเจ้าตากสิน
.....
- .....5. รัชกาลที่ 1โปรดให้กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท ดำรงตำแหน่งวังหลังเป็นคนแรก
.....
- .....6. ตำแหน่งวังหลัง หมายถึง ตำแหน่งกรมพระราชวังบวรสถานพิมุข
.....
- .....7. วัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นวัดที่สร้างขึ้นในเขตพระบรมมหาราชวัง และไม่มีพระสงฆ์
จำพรรษา
.....
- .....8. วังหลวง วังหน้า และทุ่งพระเมรุ อยู่ในภายในกำแพงเมือง
.....
- .....9. ทุ่งพระเมรุ หรือ ท้องสนามหลวง เป็นสถานที่ใช้สำหรับพระราชทานเพลิงศพพระมหากษัตริย์
และเจ้านายชั้นสูง
.....
- .....10. พระที่นั่งอินทราภิเษกมหาปราสาท เป็นปราสาทองค์แรกในพระบรมมหาราชวังและยังคงมี
อยู่ในปัจจุบัน

ชื่อ.....เลขที่.....

ใบกิจกรรมที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (5 คะแนน)

1. ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี ทรงพระนามว่าอย่างไร

.....

2. กรุงธนบุรีเปรียบเสมือนเมืองเอกแตกซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาอะไรในอนาคต

.....

3. ที่ตั้งราชธานีใหม่อยู่ทางทิศใดของแม่น้ำเจ้าพระยา

.....

4. ราชวงศ์จักรีสามารถดำรงอยู่ได้จนถึงปัจจุบันรวมเวลาทั้งสิ้นประมาณกี่ปี

.....

5. พระอารามหลวงที่สร้างในเขตพระราชฐานของราชธานีใหม่มีชื่อว่าอย่างไร

.....

ชื่อ.....เลขที่.....

แบบทดสอบหลังเรียน
แผนเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การสถาปนาราชธานี

- คำชี้แจง 1. แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวน 10 ข้อ ใช้เวลา 5 นาที
2. จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

*****

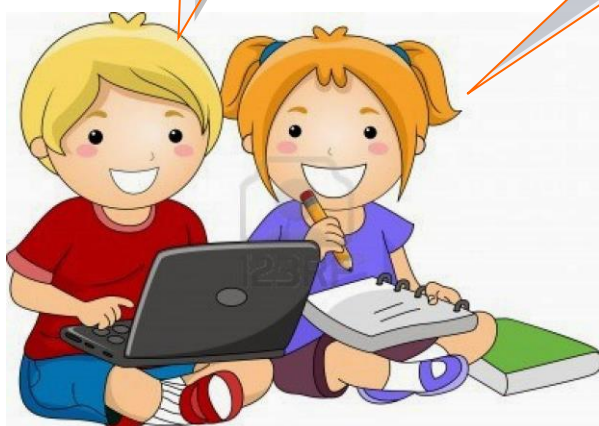
- ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์ในสมัยรัตนโกสินทร์ทรงพระนามว่าอะไร
  - พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
  - พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
  - พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
  - พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ราชวงศ์ที่สถาปนาขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์เรียกว่าราชวงศ์อะไร
  - ราชวงศ์จักรี
  - ราชวงศ์อุทอง
  - ราชวงศ์พลูตาหลวง
  - ราชวงศ์รัตนโกสินทร์
- วันที่ 6 เมษายน ของทุกปีเป็นวันจักรีซึ่งเป็นวันที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในข้อใด
  - เป็นวันที่มีการสถาปนากรุรัตนโกสินทร์
  - เป็นวันประกาศเอกราชและสถาปนาอาณาจักรสยาม
  - เป็นวันที่มีการปราบดาภิเษกปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี
  - เป็นวันที่มีการเปลี่ยนแปลงจากกรุงธนบุรีเป็นกรุงรัตนโกสินทร์
- ตำแหน่งใดในพระราชวงศ์ที่จะสืบทอดสันตติวงศ์เป็นพระมหากษัตริย์
  - กรมหลวงอนุรักษเทเวศร์
  - กรมพระราชวังบวรสถานพิมุข
  - กรมพระราชวังบวรสถานมงคล
  - กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท

5. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับราชวงศ์จักรี
- ก. ราชวงศ์จักรีนับถึงปัจจุบันมีเวลารวมทั้งสิ้นประมาณ 200 ปี
  - ข. พระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรีทรงเป็นมหาราช รวม 2 พระองค์
  - ค. มีพระมหากษัตริย์ครองราชย์สืบต่อกันมาถึงปัจจุบันรวม 9 พระองค์
  - ง. วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2325 เป็นวันปราบดาภิเษกปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี
6. กรุงธนบุรีเป็นเสมือน “เมืองเอกแตก” ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาอะไร
- ก. ปัญหาการแบ่งแยกดินแดน
  - ข. ปัญหาการก่อสร้างราชธานี
  - ค. ปัญหาการแตกความสามัคคี
  - ง. ปัญหาการป้องกันข้าศึกที่มารุกราน
7. การสร้างกรุงรัตนโกสินทร์เลียนแบบมาจากราชธานีในข้อใด
- ก. กรุงธนบุรี
  - ข. กรุงสุโขทัย
  - ค. กรุงศรีอยุธยา
  - ง. กรุงหงสาวดี
8. ชื่อเต็มของกรุงรัตนโกสินทร์มีคำอันเป็นมงคลยิ่งแก่บ้านเมืองซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งใด
- ก. พระหลักเมือง
  - ข. พระสยามเทวาธิราช
  - ค. วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
  - ง. พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร
9. ที่ตั้งของกรุงรัตนโกสินทร์อยู่ทิศใดของแม่น้ำเจ้าพระยา
- ก. ทิศเหนือ
  - ข. ทิศใต้
  - ค. ทิศตะวันออก
  - ง. ทิศตะวันตก
10. ที่ตั้งราชธานีใหม่จะมีผลดีในระยะยาวตามข้อใดมากที่สุด
- ก. การขยายราชธานี
  - ข. การก่อสร้างพระราชวัง
  - ค. การค้าขายกับต่างประเทศ
  - ง. การป้องกันข้าศึกที่มารุกราน

ทำแบบทดสอบหลังเรียนกัน
นะครับ

ไม่ยากเลยใช่ไหมจ๊ะ

เฉลยใบกิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเขียนสรุปข้อความลงในกรอบที่กำหนดให้ถูกต้องและสมบูรณ์ (7 คะแนน)

1. ผู้สถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ คือพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

ที่มา : <https://lifestyle.campus-star.com>

เหตุผลที่ไม่ใช้กรุงธนบุรีเป็น
ราชธานีต่อไป คือ

- (1) พระราชวังเดิมคับแคบ
- (2) ไม่เหมาะกับยุทธศาสตร์ เพราะแม่น้ำเจ้าพระยาผ่ากลาง เป็นเสมือนเมืองอกแตก
- (3) ตั้งอยู่บนท้องคุ้งของแม่น้ำ เจ้าพระยาจึงถูกกัดเซาะตลิ่งพัง

เหตุผลที่เลือกกรุงเทพมหานครเป็นราช
ธานี เพราะ

- (1) สามารถขยายออกไปได้อย่างกว้าง เพราะเป็นที่ท้องทุ่งโล่ง
- (2) มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูก
- (3) สามารถป้องกันข้าศึกได้ดีกว่า เพราะไม่เป็นพื้นที่ที่ถูกกัดเซาะจากน้ำ

ชื่อ.....เลขที่.....

เฉลยใบกิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย (✓) หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเครื่องหมายผิด (X) หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง พร้อมทั้งแก้ไขข้อความนั้นให้ถูกต้อง (20 คะแนน)

*****

- X 1. เมื่อแรกสถาปนาราชธานีแห่งใหม่ มีสร้อยนามพระนครว่า “อมรรัตนโกสินทร์”
เมื่อแรกสถาปนาราชธานีแห่งใหม่ มีสร้อยนามพระนครว่า “บวรรัตนโกสินทร์”
- ✓2. การสร้างกรุงเทพมหานครสร้างขึ้นโดยเลียนแบบราชธานีในสมัยกรุงศรีอยุธยา
- ✓3. ลักษณะราชธานีใหม่แบ่งออกเป็น 1) บริเวณพระบรมราชวัง 2) ภายในกำแพงเมือง
3) นอกกำแพงเมือง
- X 4. “พระบาทสมเด็จพระบรมราชาธิราชรามาธิบดี” เป็นพระนามเดิมของพระเจ้าตากสิน
“พระบาทสมเด็จพระบรมราชาธิราชรามาธิบดี” เป็นพระนามของรัชกาลที่ 1เมื่อได้รับ
อัญเชิญเป็นพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี
- X 5. รัชกาลที่ 1โปรดให้กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท ดำรงตำแหน่งวังหลังเป็นคนแรก
รัชกาลที่ 1โปรดให้กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท ดำรงตำแหน่งวังหน้าเป็นคนแรก
- ✓6. ตำแหน่งวังหลัง หมายถึง ตำแหน่งกรมพระราชวังบวรสถานพิมุข
- ✓7. วัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นวัดที่สร้างขึ้นในเขตพระบรมมหาราชวัง และไม่มีพระสงฆ์
จำพรรษา
- X 8. วังหลวง วังหน้า และทุ่งพระเมรุ อยู่ในภายในกำแพงเมือง
วังหลวง วังหน้า และทุ่งพระเมรุ อยู่ในพระบรมมหาราชวัง
- ✓9. ทุ่งพระเมรุ หรือ ท้องสนามหลวง เป็นสถานที่ใช้สำหรับพระราชทานเพลิงศพพระมหากษัตริย์ และ
เจ้านายชั้นสูง
- X 10. พระที่นั่งอินทราภิเษกมหาปราสาท เป็นปราสาทองค์แรกในพระบรมมหาราชวังและยังคง
มีอยู่ในปัจจุบัน
พระที่นั่งอินทราภิเษกมหาปราสาท เป็นปราสาทองค์แรกในพระบรมมหาราชวังและ
ไม่มีในปัจจุบัน เพราะถูกไฟไหม้ไป โดยสร้างพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทแทน

เฉลยใบกิจกรรมที่ 3

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (5 คะแนน)

*****

1. ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี ทรงพระนามว่าอย่างไร
ตอบ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
2. กรุงธนบุรีเปรียบเสมือนเมืองเอกแตกซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาอะไรในอนาคต
ตอบ การป้องกันข้าศึกที่มารุกรานทำได้ยาก
3. ที่ตั้งราชธานีใหม่อยู่ทางทิศใดของแม่น้ำเจ้าพระยา
ตอบ ทิศตะวันออก
4. ราชวงศ์จักรีสามารถดำรงอยู่ได้จนถึงปัจจุบันรวมเวลาทั้งสิ้นประมาณกี่ปี
ตอบ ประมาณ 200 ปี
5. พระอารามหลวงที่สร้างในเขตพระราชฐานของราชธานีใหม่มีชื่อว่าอย่างไร
ตอบ วัดอรุณราชวรารามหรือวัดแจ้ง

ชื่อ.....เลขที่.....

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การสถาปนาราชธานี

ข้อ	เฉลยคำตอบ
1	ข
2	ก
3	ค
4	ค
5	ข
6	ง
7	ค
8	ง
9	ค
10	ก

เอกสารอ้างอิง

ณรงค์ พ่วงพิศ และคณะ. **ประวัติศาสตร์ ม.3**. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด ,2552.

วงเดือน นาราสัจจ์ และชมพูนุท นาศิริรักษ์. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ประวัติศาสตร์ ม.3 . กรุงเทพมหานคร : บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว) . จำกัด ,2555.

www.youtube.com

www.google.co.th

www.Youtube.com เรื่อง กรุงรัตนโกสินทร์ ค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2559

<http://www.manager.co.th> ค้นเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2559

<http://www.dhammathai.org>

<http://www.dhammathai.org>

